

15. godina "Česke besede" Sarajevo

Ove je jeseni Udruženje građana češkog porijekla "Česká beseda" Sarajevo proslavilo petnaestu godišnjicu obnovljenog rada.

Proslava petnaeste godišnjice obnove rada Česke besede Sarajevo i Dana sv. Václava održana je 28.09.2011. godine u prostoru Franjevačkog samostana sv. Ante na Bistriku

Centralno mjesto je pripalo otvaranju Biblioteke "Češki kutak" koja sadrži beletristiku, stručnu literaturu i časopise, dječju literaturu, izdanja "Česke besede" i arhivsko blago. O tome, kao i o daljem odvijanju programa, govorila je predsjednica Jovanka Manžalović Šalaka.

Slijedio je niz čeških lida i lidovki u izvođenju Tamburaškog orkestra "Lira". Uz njihovu pratnju Martina Milošević je otpjevala splet čeških pjesama, a Zvezdana i Ivan Stuchlý "Kristinku". Autor svih aranžmana je voditelj "Lire" Anton Tvrtković.

U cvjetnim aranžmanima koje je za jubilej napravila Ljerka Latal Danon bile su i ruže koje je njen djed donio iz Češke krajem 19. stoljeća, a koje cvjetaju i danas u Sarajevu

Tomislav Krzyk je priredio osvrt na veliku češku književnicu Boženu Němcovu i njeno najpoznatije djelo "Babička" i to prezentirao uz slajdove koje je snimio prilikom posjete "Babičino údolí".

Direktor Etnološkog insituta Akademije nauka Češke Republike iz Praga dr. Zdeněk Uherek predstavio je svoju novu knjigu "Češi v Bosně a Hercegovině". Njegovo izlaganje je prevodila Jadranka Šuster. Gošt iz Češke je sa svojom suradnicom Veronikom Beranskom donio prekrasan dar za jubilej Česke besede: češku narodnu nošnju koju je darovao Etnografski institut iz Brna u organizaciji dr. Jane Pospíšilove. Žensku nošnju iz mjesta Šlapanic, desetak kilometara od Brna, izradila je Zdeňka Drlíková 1993. godine.

Proslava petnaeste godišnjice Česke besede Sarajevo ostat će u lijepoj uspomeni svima koji su joj prisustvovali zbog zanimljivog programa i ugodne atmosfere, a na proslavu će ih podsjećati pamflet, novi broj Informatora i jubilarni bedž kojeg je kreirao Igor Sivjakov.

Slijedio je koktel i druženje s gostima koji su uveličali proslavu. Proslavi su prisustvovali: konzulica Jana Stará, gvardijan fra Perica Vidić, zamjenica predsjedavajućeg Vijeća nacionalnih manjina BiH Vasilija Ibrahimagić, pomoćnica načelnika Općine Novo Sarajevo za socijalna pitanja Emina Rovčanin, predstavnici Udruženja HUM, SKD Cankar, Udruženja Talijana i Društva bosansko-češkog prijateljstva "Snješka", direktorica Srednje škole za okoliš i drveni dizajn Nada Miletić i drugi gosti.

Leona Sabolek

Dobar dan!

Htjela sam Vam pisati ranije, ali sam pripremala nošnju za muzejski simpozij, te nisam stigla.

Šaljem Vam podatke o nošnji koju sam Vam poslala:

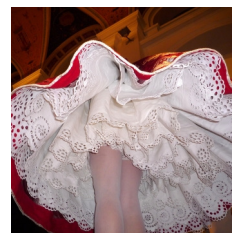
Radi se o nošnji iz Šlapanica kod Brna, mjesta 10 km istočno od Brna, nošnji koja je sašivena za slobodnu djevojku koja u struku mjeri 75 cm. Sašila sam je 1993. godine za potrebe mladih djevojaka koje sam vodila u Etnografskom zboru "Vrčka". Tada sam sašila 4 nošnje, dvije za svoje kćerke, jednu za sebe i jednu za „svaki slučaj“, odnosno u slučaju da nekom zatreba, a sada je potrebna vama u Českoj besedi i zato sam vam je poslala.

Oblačenje nošnje:

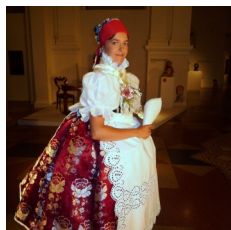
- Najprije se oblače bijele čarape, bijela majica i bijele gaće, zatim vežemo jelito (jastučić) (gđa Jana iz Muzeja poslat će Vam fotografiju kako se jastučić veže – slikalala me), vezanje je na čvor, a veže se na leđa djevojke.

- Na jelito (jastučić) se vežu postave počevši od najkraće, svaku svezati čvrsto na leđa pri čemu djevojka mora duboko udahnuti zrak. Prve dvije postave moraju biti čvrsto svezane i ne smiju strčiti na leđima. Zatim se zaveže treća postava. Dvije najduže postave se slože sa faltnama jedna u drugu, te se preko njih, do ispeglanih faltni, stavlja gornja svilena suknja. Ove tri suknje (dvije postave i svilena suknja) se oblače istovremeno preko glave djevojke i svaka se posebno veže. Vezanje je isto kao i kod prve tri – mora se jako povući na leđa i čvrsto svezati.
- Važno!!! Suknja sa ispeglanim faltnama se veže pozadi, a naprijed, na stomaku, je glatki 60 cm ispeglani dio suknje. Ne stavljati faltne naprijed!!!
- Suknja se pegla na 9 faltni, peta faltna je u sredini i mora biti na sredini leđa, jer u protivnom suknja na djevojci stoji nakrivo.
- Zatim se odijevaju rukavi sa prslukom, koji se na ramenu trebaju zašiti ili učvrstiti špenadlama, u ovisnosti od veličine osobe koja oblači nošnju. Bluza kojoj pripadaju rukavi "se utrpa" ispod svilene suknje i tu zaveže.
- Pregača se veže preko prednjih krajeva prsluka, a na leđima ispod velikih krajeve prsluka.
- Potom se na vrat stavlja okovratnik – okrenut prema gore, a oko njega i na leđa se stavlja svileni šal. Vrh šala se nalazi na sredini leđa, a zatim se dva prednja kraja (špica) preklapljenog šala (dijagonalno) zakače za prsluk brošem, a preostali viseći krajevi se stave jedan preko drugog u prsluk tako da izgleda kao da rese vise iz prsluka, te se pribadačama pričvrste, a da bi pribadače bile sakrivene, djevojke iz Šlapanice koriste kiticu svježeg cvijeće, najbolje karanfil sa asparagusom, omotani mašnom).
- Mašne u struku se vežu na leđima preko vrha svilenog šala.

Uređenje glave:

1. Zagladiti kosu u punđu, a oko nje staviti vijenac.
2. Kosu isplesti u dvije pletenice i ukrstiti na potiljku, a zatim preko sebe i na glavu staviti uvezani šal, upravo onako kako me je slikala gđa Jana iz Muzeja.

Štirkanje:

- U posudu staviti 8 litara vode, u nju staviti 3 supene kašike, do vrha pune, pšeničnog škroba (štirka), ne poravnane, te kašiku boraksa do vrha pune. Dobro promiješati, zatim dobro namočiti postavu, isprati i istrljati, iscijediti, izgnječiti u peškuru ili nekoj većoj postavi i dok je mokra peglati, tako da se pri peglanju postava suši i stvaraju faltne. Ukoliko se pegla lijepi na platno, koristi se sapun kojim se nasapunja postava koja se kao takva neće toliko lijepiti. Prije peglanja treba napraviti 9 faltni vodeći računa da je na prednjem dijelu postave, na stomaku, 60 cm ravnog platna, pa tek onda prva faltna.
- Uz svilenu ružičastu suknju ide bijela pregača i bijela ili bordo (tamnocrvena) mašna, a oko rukava se mogu zavezati podvezice bordo mašne. Uz bijelu suknju sa plavim prugama ide svijetloplava pregača, svijetloplava mašna i svijetloplave vezice na rukavu.
- Podvezice se, doduše, ne nose u Šlapanicama, ali u Brnu se pojavljuju, pa ih možete vezati kako bi nošnja bila raznovrsnija.

Mislim da sam Vam o nošnji sve rekla. Šteta je što nisam tačno razumjela Vaš dopis, pa ću otići do Muzeja kako bi mi ga tamo preveli, te ću Vam onda na njega još jedanput odgovoriti

Lijep dan i puno radosti u nošnji iz Šlapanice, želi Vam